

Рогатюк Ігор Володимирович,

старший викладач відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, Інституту підвищення кваліфікації прокурорів Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник

КРИМІНАЛЬНА ПРОЦЕСУАЛЬНА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ: ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ

Про проблеми корупції у нашій державі не говорив і не писав лише лінійний. Захищено ряд докторських та кандидатських дисертацій, проведено масу міжнародних науково практичних заходів, оновлено антикорупційне законодавство, створено антикорупційні органи. Однак реальних результатів, які б відчули на собі пересічні громадяни нашої країни не досягнуто. Безумовно, статистичні показники свідчать про деякі здобутки правоохоронців у цій сфері, та вони не є переламними.

На сайті Генеральної прокуратури міститься інформація про викриття у поточному році 8522 факти хабарництва та інших корупційних злочинів. З яких 2907 скеровано до суду, а фактів засудження лише 638. Багато це чи мало питання риторичне.

Суть корупції полягає у «незаконній угоді», яку заключає власне сам корупціонер із тим кому вигідно «купити» у нього такі владні повноваження. В основі корупційних відносин завжди лежить інтерес який має цілком реальне фінансове підґрунтя, при чому мова йде лише про неправомірну вигоду, а й інші форми та блага, що здобуваються у такий спосіб.

Корупція, про яку так люблять говорити високопосадовці, експерти та інші оглядачі, насправді являється найменш небезпечною. Оскільки, в основному мова йде про побутову корупцію, що існує між громадянами на найнижчому рівні. Як правило вартість таких подарунків не завжди долає межу заборонену законом і не являється адміністративно чи кримінально караною. Водночас, за такою підміною понять, замовчується дійсно масштабна проблема елітної, білокомірцевої корупції, яка існує у вищих ешелонах влади, серед народних депутатів, високопосадовців міністерств і відомств, під час розподілу бюджетних коштів, проведення публічних закупівель, особливо у закритих сферах із грифом таємно або з обмеженим доступом. Середній розмір «відкатів» у сфері держзакупівлі становив 30–40 % від суми контракту на централізованому рівні, та 20 % – на місцевому, а в замкнених сферах (оборонних) – до 60 %.

Саме така корупція є найзгубнішою для суспільства, оскільки являє собою загрозливий та жажливий механізм підпорядкування усієї життєдіяльності суспільства в державі. За таких умов не може нормально

функціонувати жодна із сфер громадянського соціуму, ні політична, ні правова, ні економічна; і як наслідок у державі починають прогресувати неконтрольовані процеси, що ведуть до негативних наслідків.

Таким чином приходимо до висновку про необхідність зосередження уваги правоохоронних органів з метою виявлення корупційних проявів, не на низових ланках та пересічних громадянах, а навпаки на тих хто займається розподіленням мільярдних та мільйонних сум державного бюджету.

До прикладу, у бюджеті на 2018 рік на потреби оборони було передбачено понад 165 мільярдів гривень, медицини – 112 млрд грн, освіта – 217 млрд грн. Левові частки цих сум витрачаються на закупівлю державою послуг та різних товарів і нерідко із зловживаннями чиновників, які в основному носять латентний характер. Проте в низових ланках системи освіти, медицини не вистачає коштів на підручники, ліки, та інші супровідні матеріали. Виникає питання – питання куди поділися кошти виділені з державного бюджету? Відповідь очевидна, вони просто не доходять до кінцевого споживача. Це якраз і є поле для діяльності правоохоронців, встановити причини та осіб з вини яких це відбувається.

Підтвердженням цього свідчать щорічні звіти контролюючих та правоохоронних органів про численні системні порушення, що вчиняються у цій сфері розпорядниками публічних фінансів. Так, з 200 мільярдів гривень публічних коштів, які щорічно спрямовуються на публічні закупівлі, близько 40 мільярдів припадає на корупційні схеми.

Отже, аналіз наведених вище положень дозволяє нам зробити певні висновки. Правоохоронцям потрібно зосередити увагу на виявленні фактів корупції у вищих ешелонах влади; не обмежуватися збором інформації виключно державних органів влади; активно взаємодіяти з громадськістю та ЗМІ; більш активно застосовувати засоби негласного кримінально процесуального характеру у викритті корупційних злочинів; збільшуючи кількість виявлених корупційних правопорушень та постановлення за результатами розгляду обвинувальних вироків, стане найбільш потужною профілактикою причин і умов їх вчинення.

Список використаних джерел

1. Мединцев А. М. Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2015. 213 с.

2. Рогатюк І. В. Кримінальна процесуальна протидія білокомірцевій злочинності: моніторинг банківських рахунків. *Корупційна злочинність у міжнародному вимірі: форми, методи та засоби протидії* : матеріали міжнар. круглого столу (м. Київ, 9–10 листоп. 2017 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 143–146.

3. Цибульник Н. Ю. Адміністративно-правове забезпечення публічних закупівель в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 221 с.